Ga dobil dne 13 apr. Demšar Ivo na potovanju
78997

LE UKUP UBOGA GMAJNA

SLOVENSKI SVET

Za Edinost, Pravice in Svobodo

U BOJ JUNAŠKA KRI!

ŠTEV. No. 1. NEW YORK, N. Y. — WASHINGTON, D. C. APRIL 5, 1917. LETO. VOL. I.

NAŠ PROGRAM

Odgovarjajoč željam mnogih rodoljubnih rojakov, se je Jugoslovanska Kancelarija v Washingtonu, D. C., odločila, da prične izdajati list, pisan v pravem slovenskem duhu, ki bo zagovarjal edinole koristi slovenskega naroda v tu in inozemstvu.

Marsikedo bo mogoče vskliknil, ko bo dobil prvo številko Slovenskega Sveta v roke: Kaj pa je tebe treba bilo?! Imamo že itak preveč dil. Imamo politične, verske, nabožne in brezbarvne liste, toda vsi ti trdijo, da delujejo v prid slovenskega naroda, zlasti v prid delavskega ljudstva. Kaj hočete toraj še vi?!

Res je, da imamo Slovenci v naši novi domovini že vse preveč listov, ki skušajo pridobiti rojake za svoja načela, bodisi politična, bodisi verska. Na ta način se je razcepil narod v več taborov, namesto da bi stal v sedanjih resnih, važnih dogodkov in usodepolnih posledic nasičenih časih kot en mož na braniku za svoja narodna prava, boreč se za lepšo bodočnost našega naroda.

Priznati moramo, da nimamo Slovenci izmed štirinajstorice slovenskih listov niti treh, ki bi se sporazumno, zasledujoč iste cilje, potegovali za združenje vseh Slovencev v en sam tabor, ne oziraje se na njih versko ali politično prepričanje, kazaje jim kje leži rešitev Slovencev za bodočnost. Nasprotno, s častno izjemo dveh, trudili so se vsi ostali, preprečiti narodno združenje Slovencev, kar so dosegli s tem, da so vsak zase kazali čitateljem bodočnost Slovencev na drugem temelju. Tako smo postali **PRVI V NARODNI RAZCEPLJENOSTI, A ZADNJI GLEDE SKUPNEGA, POŽRTVOVALNEGA DELOVANJA ZA NARODOV BLAGOR.**

Da ne moremo in da tudi ne bomo nikoli ničesar dosegli s tako narodno razdvojenostjo, mora priznati vsak trezno in pošteno misleč človek. Namesto, da bi pokazali svetu z enotnim nastopom, da stremimo in da se borimo za svobodo svojega naroda, se pa cepimo celo v narodnem oziru v razne stranke, od katerih ima vsaka drug cilj in namen pred očmi.

Tudi med nami Slovenci se izvaja ono staro geslo okrutnih despotov, na podlagi katerega so upropastili nekdaj mogočne narode. Divide et impera! Deli in vladaj! Razcepi narod, zasejaj vanj sovraštvo in razpritije in lahko ti ga bo obvladati. To je geslo tiranov in unih, ki imajo od tega korist, nasprotno pa je v pogubo naroda samega, ki izgubi s tem vso odporno silo proti nasilstvu.

Preg[illegible] svoj način, da je vsak izmed nas prepričan, da je le on pripravljen boriti se za boljšo njegovo bodočnost. Zlo je samo to, da imamo toliko skupin med nami, od katerih ima vsaka svoje posebne cilje. Razcepljenost vedno bolj narašča, s tem, da pobija ena skupina drugo, češ, da hočejo drugi pogibelj naroda, da so grobokopi narodove bodočnosti. Rezultat takega razcepljenega, nednega, naravnost si nasprotujočega delovanja je očeviden in postane lahko usodepolen za ves narod.

Ako moremo tako delovanje sploh imenovati narodno gibanje, moramo reči, da imamo Slovenci glede bodočnosti naroda toliko ciljev, ko likor stru] med nami. Vsaki teh ciljev temelji na drugačni osnovi glede bodočnosti naroda, o kateri so nje zagovorniki in apostoli prepričani da je edino prava. Ako pa želimo, da bode prinesla naša narodna borba tudi tak sad, se moramo vsi zjediniti za en sam cilj, za katerega bodemo skupno nastopali. Edinole skupna borba za enoten cilj nam more jamčiti vspeh in svobodo.

Slovenski Svet si je stavil toraj za nalogo, da jasno raztolmači Slovencem, kateri je in more biti edinole pravi cilj slovenskega naroda. Vemo, da bomo zadeli na naproststva, toda vstrašili se ne bomo vstrajnega boja, da pokažemo rojakom, da nam je pričakovati narodne svobode edinole v združenju z ostalimi Jugoslovani, Hrvati in Srbi, v samostojni, svobodni Jugoslaviji. Zbližati Slovence s Hrvati in Srbi, opozoriti jih na njih dolžnosti napram Jugoslovanstvu, pridobiti jih za svobodo Slovenstva v svobodni jugoslovanski državi, oznanjati edinost in enotnost jugoslovanskih plemen — to je naloga, katero si je postavil Slovenski Svet.

Združitev Slovencev na narodni podlagi za boj za svobodo naroda je naš glavni namen, naš cilj. Ne bomo se umešavali v politična, verska naziranja med Slovenci, oznanjali bodemo temveč edinole slogo, združenje in edinstvo med njimi.

V sedanjem času, ko je vojna med Zdr. državami in Nemčijo gotova stvar, ko lahko vsak hip izbruhnejo tudi sovražnosti z Avstrijo, treba poučevati rojake, kako se jim je vesti, da se obvarujejo za slučaj vojne vsake neprijetnosti. Koristi Zdr. držav zahtevajo, da pazi vlada strogo na podanike onih držav, s katerimi se bode borila za obrambo svojih pravic. Dovolila nam je gostoljubno streho in zahtevala bo od nas, da ostanemo lojalni in jo podpiramo v njenem boju proti tujemu nasilstvu. Vsaka nepremišljena beseda ali sumljiv korak bode pripravil dotičniku velike neprilike in ostro kazen. Že sedaj ima vlada Zdr. držav seznam avstrijskih in nemških podanikov, ki so osumljeni nelojalnosti, oziroma delovanja v prid osrednjih vlasti, in proti njim bo nastopila najostrejše.

Naša lastna korist toraj že zahteva, da ostanemo lojalni napram Zdr. državam. Ni pa dovolj, da ostanemo samo lojalni, temveč smo celo dolžni podpirati ameriško vlado v njenih stremljenjih. Predsednik Wilson je namreč objavil takorekoč uradna ameriška načela glede bodočega miru, in eno glavnih teh načel je, da zadobe mali evropski narodi samostojnost in popolno svobodo. Za tem stremimo tudi mi, v kolikor se tiče nas Jugoslovanov, in dolžnost naša je toraj, da podpiramo vlado Zdr. držav v njenem stremljenju, ako se hočemo izkazati vredne zlate svobode.

Slovenski Svet bo toraj poučeval rojake, da jih obvaruje vseh neprilik v slučaju vojne, navajal jih bo k lojalnosti napram Zdr. državam in se zavzemal vedno in povsod za njih koristi. Trudili se bomo, da bomo pospeševali narodno edinstvo, širili bomo izobrazbo med rojaki, navajali jih k združenju z ostalimi Jugoslovani in varovali in branili njih koristi.

To je na kratko razložen naš program, katerega mora z veseljem pozdraviti vsak rodoljuben Slovenec, ki želi svojemu narodu prostost in neodvisnost. Prepričani smo tedaj, da bodo rojaki radostno sprejeli Slovenski Svet in se naročili nanj. Naročnina znaša samo en dolar do konca tega leta. Prosimo pa vse one, ki se strinjajo z našimi idejami, da nam blagovolijo poslati takoj naročnino, ker ne moremo pošiljati lista dalj časa na ogled. Opozarjamo pa, da nam ni treba vračati lista, tudi ako se kedo ne misli naročiti nanj, ker bodemo ustavili pošiljanje lista vsakemu, ki nam ne bo poslal v gotovem času naročnine ali vsaj obvestila, da jo bo v kratkem poslal. Objednem pa prosimo vse, ki bode prejeli prvo številko Slovenskega Sveta, da je ne zavrzejo, temveč jo dajo potem, ko so jo sami pazljivo prečitali, tudi svojim znancem in prijateljem. Ni nam za materijalne koristi, temveč nas vodi pri izdajanju lista edinole želja, pomagati narodu v vsakem oziru. Vsled tega upamo, da nas bodo rojaki podprali v tem našem stremljenju s tem, da se naroče na Slovenski Svet in pošiljejo takoj naročnino na: Jugoslovansko Kancelarijo, 932 Southern Building, Washington, D. C.

Rodoljubni Slovenci: Pozivljamo Vas, da širite Slovenski Svet, ki se hoče edino boriti za narodove koristi, med narod, da bodemo tem preje dosegli naš skupni cilj: Združenje vseh Slovencev na narodni podlagi v Svobodni Jugoslaviji!

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO.

Preporod Rusije

Narod v Rusiji je spregovoril; padel je absolutizem in napravil prostor demokratizmu. Car, absolutni vladar vseh Rusov, se je moral odpovedati prestolu in zavladala je ljudska volja.

Že dolgo časa se je delovalo v Rusiji za reforme, ki bi odgovarjale željam in potrebam ljudstva. Ruska vlada pa je vse te zahteve energično odklanjala, kljub temu, da so se celo poslanci in člani dume zavzemali za to, da da vlada narodu, kar je njegovega.

Vsled tega je nezadovoljnost v Rusiji vedno bolj naraščala, zlasti je ker je bilo očividno, da je korupcija med visijimi osebami kriva večini nesposobne ali pod vplivom Nemčije, armada je bila skoro popolnoma nepreskrbljena, a nekateri nje poveljniki pa so bili podkupljeni. Poleg tega so brezsrčni odertuhi izkoristili zase ugoden položaj in do mozga odirali ljudstvo. Nered je bil povsod vsikanski. Kljub temu, da je zelo, je začelo v Rusiji primanjkovati [illegible] in ljudstvo, zlasti v večjih mestih, je moralo stradati. Začeli so se tedaj nemiri, dokler niso končno izbruhnili v splošno revolucijo, ki je strmoglavila prestol in dosedanjo absolutično vlado.

Na ruskih bojnih frontah so dosajali pogreški, ki niso mogli ostati brez posledic. Očitno je bilo, da se je slo na roko nemškim željam na obe škode ruskega naroda. Nemci so tudi tekom vojne rovarili v Rusiji in njih pogubonosni vpliv v škodo naroda in Slovanstva sploh se je kazal povsod.

Narod je vse to gledal, a kje je bila mera polna, se je obrnil proti svojemu notranjemu sovražniku.

Vspeh revolucije je bil mogoč le zaradi tega, ker je stopila i duma i vojaštvo na stran ljudstva. Vojaštvo, kateremu je bilo ukazano, da strelja na uporno ljudstvo, je obrnilo puške proti svojim poveljnikom, se pridružilo ljudstvu in mu pomagalo strmoglavjiti vlado. Car, ki se je vračal s fronte, je želel na poti v Petrograd izvedel, da se mu nuje carski prestol; na splošno zahtevo je moral podpisati svojo odpoved. kljub temu, da se v svojem manifestu hinavsko hlini, da se je odpovedal v prid splošne blaginje.

Značaj začasne vlade je povsem republikanski, manjka ji le ustava. Kakšna bo vlada v bodoče, ali monarhična ali republikanska, se še ne more z gotovostjo reči, ker bo o tem odločalo ljudstvo s splošnim, direktnim in tajnim glasovanjem. Na vsak način pa je konec absolutizma pod katerim je ruski narod toliko časa ječal.

Začasna vlada, katero so Zdr. države v vsakem oziru že priznale, je sestavljena sledeče:

Knez Jurij E. Lvov, ministrski predsednik in minister za notranje zadeve;

Pavel N. Milyukov, minister za zunanje zadeve;

Vsenčiliški profesor Manojlov, naučni minister;

A. J. Gučkov, provizorični vojni in mornarični minister;

M. Šingarov, poljedeljski minister;

M. Tereščenko, finančni minister;

A. T. Kerenskij, justični minister; in

N. V. Njekrasov, prometni minister.

Začasna vlada je v svojem manifestu zagotovila ljudstvu velike svoboščine in reforme. Med temi svobošcinami so najvažnejše svoboda govora in tiska, pravica stavkanja in organiziranja, splošna amnestija za vse politične in verske zločince, takoročje sklicanje ustavodajne skupščine, ki bo izvoljena na podlagi splošne volilne pravice in ki bo določila bodočo obliko vlade, itd. Upati je tedaj, da bodo zavladale tudi za dosedaj tlačeni ruski narod boljše, ugodnejše razmere.

Ruska revolucija je prišla za zunaji svet popolnoma nepričakovano, tako za zavezniké, kakor tudi za osrednje vlasti. Vsega drugega bi se bili prej nadejali, kakor pa takove revolucije v Rusiji, katero je vladal car popolnoma absolutistično. Ravno to dejstvo pa kaže, da se bije sedanja svetovna vojna za demokratizacijo držav, da je ta vojna ena sama velika revolucija za osvoboditev narodov. Nemčija, ki je vedno upila, da se bori proti ruskemu absolutizmu in nazadnjaštvu je ostala sedaj s svojim imperializmom poleg svoje zaveznice Avstrije, in Turčije popolnoma osamljena. A tudi v Nemčiji se že nekaj pripravlja in morda ni več dalec čas, ko bode tudi tu izpregovorilo ljudstvo.

S preporodom v Rusiji smemo biti zlasti zadovoljni tudi mi Jugoslovani in se veseliti z ruskim narodom, ki je postal svoboden, ujetimen in se bolj nadeden, kakor je bil kedaj prej, prost vsega zunanjega vpliva. Upati smemo, da se bode sedaj toliko energičneje delovalo tudi za naše osvobojenje in ujedinjenje vseh Jugoslovanov. Čestitati je ruskemu narodu, da se je s tem odločnim, pogumnim korakom rešil svojih notranjih sovražnikov, ki so ovirali ves napredek in vspešnost slovanskega orožja.

Predsednik Jug. Nar. Sveta, dr. A. Biankini iz Chicaga, je poslal začasni vladi v Rusiji naslednjo pozdravno brzojavko:

"Njegovi Ekscelenci Pavlu N. Milyukovu,
ministru za zunanje zadeve, Petrograd.

Kot predsedniku Jugoslovanskega Narodnega Sveta v Ameriki mi bodi v času, ko je mati Slovanstva, velika Rusija sprejela demokratski in narodni sistem vladanja, dovoljeno, izraziti Vam in Vaši vladi v imenu vseh svobodnih Srbov, Hrvatov in Slovencev v tej dobi, ki nas vodi pri izdajanju lista edinole želja, pomagati narodu v vsakem oziru. Vsled tega upamo, da nas bodo rojaki podprali v tem našem stremljenju s tem, da se naroče na Slovenski Svet in pošiljejo takoj naročnino na: Jugoslovansko Kancelarijo, 932 Southern Building, Washington, D. C.

Rodoljubni Slovenci: Pozivljamo Vas, da širite Slovenski Svet, ki se hoče edino boriti za narodove koristi, med narod, da bodemo tem preje dosegli naš skupni cilj: Združenje vseh Slovencev na narodni podlagi v Svobodni Jugoslaviji!

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO.

Preporod Rusije

Narod v Rusiji je spregovoril; padel je absolutizem in napravil prostor demokratizmu. Car, absolutni vladar vseh Rusov, se je moral odpovedati prestolu in zavladala je ljudska volja.

Že dolgo časa se je delovalo v Rusiji za reforme, ki bi odgovarjale željam in potrebam ljudstva. Ruska vlada pa je vse te zahteve energično odklanjala, kljub temu, da so se celo poslanci in člani dume zavzemali za to, da da vlada narodu, kar je njegovega.

Vsled tega je nezadovoljnost v Rusiji vedno bolj naraščala, zlasti je ker je bilo očividno, da je korupcija med visijimi osebami kriva večini nesposobne ali pod vplivom Nemčije, armada je bila skoro popolnoma nepreskrbljena, a nekateri nje poveljniki pa so bili podkupljeni. Poleg tega so brezsrčni odertuhi izkoristili zase ugoden položaj in do mozga odirali ljudstvo. Nered je bil povsod vsikanski. Kljub temu, da je zelo, je začelo v Rusiji primanjkovati [illegible] in ljudstvo, zlasti v večjih mestih, je moralo stradati. Začeli so se tedaj nemiri, dokler niso končno izbruhnili v splošno revolucijo, ki je strmoglavila prestol in dosedanjo absolutično vlado.

Na ruskih bojnih frontah so dosajali pogreški, ki niso mogli ostati brez posledic. Očitno je bilo, da se je slo na roko nemškim željam na obe škode ruskega naroda. Nemci so tudi tekom vojne rovarili v Rusiji in njih pogubonosni vpliv v škodo naroda in Slovanstva sploh se je kazal povsod.

Narod je vse to gledal, a kje je bila mera polna, se je obrnil proti svojemu notranjemu sovražniku.

Vspeh revolucije je bil mogoč le zaradi tega, ker je stopila i duma i vojaštvo na stran ljudstva. Vojaštvo, kateremu je bilo ukazano, da strelja na uporno ljudstvo, je obrnilo puške proti svojim poveljnikom, se pridružilo ljudstvu in mu pomagalo strmoglavjiti vlado. Car, ki se je vračal s fronte, je želel na poti v Petrograd izvedel, da se mu nuje carski prestol; na splošno zahtevo je moral podpisati svojo odpoved. kljub temu, da se v svojem manifestu hinavsko hlini, da se je odpovedal v prid splošne blaginje.

Značaj začasne vlade je povsem republikanski, manjka ji le ustava. Kakšna bo vlada v bodoče, ali monarhična ali republikanska, se še ne more z gotovostjo reči, ker bo o tem odločalo ljudstvo s splošnim, direktnim in tajnim glasovanjem. Na vsak način pa je konec absolutizma pod katerim je ruski narod toliko časa ječal.

Začasna vlada, katero so Zdr. države v vsakem oziru že priznale, je sestavljena sledeče:

Knez Jurij E. Lvov, ministrski predsednik in minister za notranje zadeve;

Pavel N. Milyukov, minister za zunanje zadeve;

Vsenčiliški profesor Manojlov, naučni minister;

A. J. Gučkov, provizorični vojni in mornarični minister;

M. Šingarov, poljedeljski minister;

M. Tereščenko, finančni minister;

A. T. Kerenskij, justični minister; in

N. V. Njekrasov, prometni minister.

Začasna vlada je v svojem manifestu zagotovila ljudstvu velike svoboščine in reforme. Med temi svobošcinami so najvažnejše svoboda govora in tiska, pravica stavkanja in organiziranja, splošna amnestija za vse politične in verske zločince, takoročje sklicanje ustavodajne skupščine, ki bo izvoljena na podlagi splošne volilne pravice in ki bo določila bodočo obliko vlade, itd. Upati je tedaj, da bodo zavladale tudi za dosedaj tlačeni ruski narod boljše, ugodnejše razmere.

Ruska revolucija je prišla za zunaji svet popolnoma nepričakovano, tako za zavezniké, kakor tudi za osrednje vlasti. Vsega drugega bi se bili prej nadejali, kakor pa takove revolucije v Rusiji, katero je vladal car popolnoma absolutistično. Ravno to dejstvo pa kaže, da se bije sedanja svetovna vojna za demokratizacijo držav, da je ta vojna ena sama velika revolucija za osvoboditev narodov. Nemčija, ki je vedno upila, da se bori proti ruskemu absolutizmu in nazadnjaštvu je ostala sedaj s svojim imperializmom poleg svoje zaveznice Avstrije, in Turčije popolnoma osamljena. A tudi v Nemčiji se že nekaj pripravlja in morda ni več dalec čas, ko bode tudi tu izpregovorilo ljudstvo.

S preporodom v Rusiji smemo biti zlasti zadovoljni tudi mi Jugoslovani in se veseliti z ruskim narodom, ki je postal svoboden, ujetimen in se bolj nadeden, kakor je bil kedaj prej, prost vsega zunanjega vpliva. Upati smemo, da se bode sedaj toliko energičneje delovalo tudi za naše osvobojenje in ujedinjenje vseh Jugoslovanov. Čestitati je ruskemu narodu, da se je s tem odločnim, pogumnim korakom rešil svojih notranjih sovražnikov, ki so ovirali ves napredek in vspešnost slovanskega orožja.

Predsednik Jug. Nar. Sveta, dr. A. Biankini iz Chicaga, je poslal začasni vladi v Rusiji naslednjo pozdravno brzojavko:

"Njegovi Ekscelenci Pavlu N. Milyukovu,
ministru za zunanje zadeve, Petrograd.

Kot predsedniku Jugoslovanskega Narodnega Sveta v Ameriki mi bodi v času, ko je mati Slovanstva, velika Rusija sprejela demokratski in narodni sistem vladanja, dovoljeno, izraziti Vam in Vaši vladi v imenu vseh svobodnih Srbov, Hrvatov in Slovencev v tej dobi, ki nas vodi pri izdajanju lista edinole želja, pomagati narodu v vsakem oziru. Vsled tega upamo, da nas bodo rojaki podprali v tem našem stremljenju s tem, da se naroče na Slovenski Svet in pošiljejo takoj naročnino na: Jugoslovansko Kancelarijo, 932 Southern Building, Washington, D. C.

Rodoljubni Slovenci: Pozivljamo Vas, da širite Slovenski Svet, ki se hoče edino boriti za narodove koristi, med narod, da bodemo tem preje dosegli naš skupni cilj: Združenje vseh Slovencev na narodni podlagi v Svobodni Jugoslaviji!

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO.

VOJNA PRED VRATI

Mogoče se prej, predno bodo dobili rojaki Slovenski Svet v roke, bo padla kocka za vojno med Zdr. državami in Nemčijo. Vojna z Nemčijo in njenimi zavezničami je neizogibna. Tako je danes splošno mnenje v Zdr. državah, tako sodijo tudi v Berlinu, kajti očividno je, da išče Nemčija vojne z Ameriko.

Dne 2. aprila se je pričelo izvanredno zasedanje kongresa, katerega je sklical predsednik Wilson 21. marca, potem ko se je posvetoval s svojim kabinetom. Od kongresa je predsednik zahteval, da nove Nemčijo vojno in dovoli vsa potrebna sredstva za vspešno bojevanje. Mnogi kongresniki so že izjavili, da bodo podprali predsednika, in splošno se sodi, da se kongres ne bo upiral, temveč dovolil vse predsednikove zahteve.

Povod za izvanredno sklicanje kongresa je dala potopitev ameriških ladij: "Vigilancia", "City of Memphis" in "Illinois" dne 17. marca od strani nemških podmorskih čolnov. Kljub ponovnim opominom ameriške vlade, da naj Nemčija opušteva ameriške pravice, je nadaljevala s svojim brezobzirnim vojevanjem s podmorskimi čolni, tako da je nad dvesto ameriških državljanov izgubilo svoje življenje. S tem je Nemčija bila v obraz vsem mednarodnim pravom in človekoljubju in kršila ameriške pravice.

Izza prekinjenja diplomatskih odnošajev z Nemčijo je bilo treba le še izzivalnega čina (overt act) od strani Nemčije, da pride do vojnega stanja. Tak izzivalen čin je bila potopitev omenjenih treh ameriških parnikov, pri čemur je izgubilo vse ameriških državljanov življenje, in tako v resnici že obstoja vojno stanje med obema državama.

Treba je le še da kongres to potrdi, in zadnje dejanje bo faktična napovedi vojne.

Da niso to prazna strašila, nam dokazujejo mrzlične priprave, katere dela ameriška vlada za vojno. Predsednik Wilson je že odredil mobilizacijo vel polkov in ukrenil, da se zviša število mornarice na 87.000. Ker bo prišla v slučaju vojne v prvi vrsti bojna mornarica v poštev, je potreba, da se preskrbe bojne ladije z dovolj velikim številom moštva, zlasti se, ker bodo v najkrajšem času zgrajeni trije veliki novi dreadnoughti. Vsled tega je mornarični minister Daniels izdal okrožnico ameriške državljane, da se priglase za mornarično službo.

Iz vsega tega je razvidno, da misli vlada Zdr. držav na resno vojno z Nemčijo, da je kaznuje za njeno predrznost, s katere je povzročila ameriški trgovini ogromno škodo. Dolgo je bila ameriška vlada potrpežljiva in svarila Nemčijo, toda sedaj je prikipela mera do vrhunca. Predsednik Wilson je vedno naglaševal, da ne želi vojne, toda sedaj bo treba za obrambo ameriških pravic, da posežejo tudi Zdr. države v boj za stromoglavljenje nemškega militarizma, ki je hotel zavladati vsemjemu svetu. S svojo ohlostojo in gospodstvaželjnostjo si je nakopala Nemčija celi svet proti sebi, ki je bode kaznoval za njeno teptanje vseh mednarodnih dogovorov in pravic.

Stojimo toraj pred vrati vojne med Zdr. državami in Nemčijo in se dosledno skoro gotovo tudi z njenimi zavezniami, v prvi vrsti z Avstrijo.

Velik del našega naroda je držal dosedaj s sovražniki našega naroda in te zemlje, to je del onega našega zavedenega, zaslepljenega naroda, katerega so držali **avstrijski agentje** v temi, da bi toliko lažje gospodarili in vodili narod v prid svojih teženj in v škodo celega naroda.

Z napovedjo vojne Nemčiji in njenim zaveznikom bo stališče teh rojakov postalo zelo težko. **Jugoslovanska Kancelarija se bo trudila, da odvrne od teh naših rojakov nesrečo in neprijetnosti, katere jim očividno prete.** Pozabljeno bo vse dosedanje nasprotovanje, zahteval pa se bo od njih, da ostanejo lojalni napram bratom in resničnim koristim svojega naroda, kakor tudi koristim te zemlje, katera jim je dala prijazno ognjišče.

Vojna je neizogibljiva. V kratkem **bodo zavladale v Zdr. državah povsem drugačne razmere.** O vsakem, zlasti o podanikih držav, s katerimi se bodo zapletle Zdr. države v vojno, **se bo vodil natančen račun in z vsakomur se bo postopalo, kakor zasluži.** Opozarjamo tedaj vse one, ki so bili dosedaj vneti zagovorniki Avstrije, da se še v zadnjem trenutku iztreznijo in se odpovedo svojemu dosedanjemu ve denju. **Združite se vsi s svojimi brati, ki se bore za koristi našega naroda v soglasju s koristmi Zdr. držav in ki jih bodo ščitili tudi v teh resnih časih.**

TUDI V NEMČIJI VRE

Ruska revolucija, s katero je strmoglavilo rusko ljudstvo absolutistično carsko vlado in storilo s tem velik korak k napredku, je našla odmev tudi v srcu imperijalizma, v Nemčiji. Strašne razmere, ki vladajo v Nemčiji, pomalijkujoče živil in strašna draginja, so vzbunile ljudstvo, ki uprizarja v večjih mestih demonstracije in gladovne nemire. Vlada, ki je tekom vojne z jekleno roko zatirala vsa ljudska izražanja, je v velikih skrbeh, in znak njene nemoči je to, da dopušča raznim časopisom, zlasti socijalističnim, izjave, zaradi katerih bi bili prej gotovo ustavljeni, njih urednikí pa obsojeni na ostre kazni. Ljudski zastopniki, v prvi vrsti socijalisti, javno in naravnost izjavljajo, da je nemški cesar zakrivil to strašno vojno in da je tudi odgovoren za vse strahovite razmere, ki so zavladale v Nemčiji.

Razne bolezni se širijo po Nemčiji, ker je ljudstvo vsled stradanja tako oslabelo, da se ne more upirati bolezenskim kalem.

Poroča se, da so delavci v nekaterih tovarnah že tako oslabeli, vsled nezadostnega prehranjevanja, da niso niti več sposobni za delo. Ni čuda tedaj, da ljudska nevolja vedno bolj narašča in da želi narod miru.

Tudi mogočnemu nemškemu kajzerju se je začela oglašati vest. Očitanja, da je on krivi vsega strašnega gorja, mu roje vedno po glavi, tako da je postal že ves nervozen in potrt in tako da so mu zdravniki priporočili, da naj se gre zdravit v Hamburg. Tudi on sam polagoma uvideva, da je le on povzročil svetovno vojno ter pahnil narode v peklel klanja in gorja. Sedaj uvideva, da gre tudi njemu za glavo, da zna tudi njega zadeti ista osoda, kakor ruskega carja. Ogrožajo ga ne samo zunanji sovražniki, temveč tudi notranji, katerih se zelo boji. V prvi vrsti pa ga ogroža stradajoče ljudstvo, ki je začelo spoznavati, da je postalo žrtev militarizma, da je darilno jagnje imperialističnih teženj kajzerja. Treba je le še neznatnega povoda, da bode ljudstvo tudi v Nemčiji zahtevalo, da se mora kajzer odpovedati prestolu, da se zruši militarizem in sklene z zavezniki mir za vsako ceno. **Tresejo se sedaj okrutneži, zatiratelji ljudstva, majejo se prestoli, kajti narodi hočejo uživati popolno svobodo.**

SLOVENSKI SVET

IZHAJA VSAKI ČETRTEK

LASTNIK IN IZDAJATELJ "JUGOSLOVANSKI NARODNI SVET". WASHINGTON, D. C.

UREDNIK IVAN MOŽINA

Naročnina za celo leto: $1.50; za pol leta 75 centov.

Oglasi po dogovoru. Vsa pisma in naročnina naj se pošilja na "SLOVENSKI SVET", 932 Southern Building, WASHINGTON, D. C.

SLOVENSKI SVET

(THE SLOVENIAN WORLD)

ISSUED EVERY THURSDAY

OWNED AND PUBLISHED BY THE "SOUTH SLAVIC NATIONAL COUNCIL", WASHINGTON, D. C.

Subscription rates: One year $1.50; Six Months 75 cents.

Address: "SLOVENSKI SVET", 932 SOUTHERN BUILDING WASHINGTON, D. C.

PREGLED JUGOSLOVANSKEGA POKRETA

Današnji jugoslovanski pokret ni nicesar druzega, kakor nadaljevanje pokretov, ki so počeli za časa Napoleona, za časa ilirizma, za časa hrvatskega škofa Strosmajerja in srbskega kneza Mihajla. Današnji pokret je započela jugoslovanska omladina že leta 1898 v Zagrebu, Ljubljani in Belgradu, a Jugoslovanska ideja je elektrizirala vse Jugoslovane za čase balkanskih vojn. Pred sedanjo vojno je bila ta ideja tako silna, da je Avstrija začela vojno i z namenom, da zaduši to idejo. Vsled tega je že prve dni vojne razustila vsa narodna društva, pozaprla vse svobodne narodne prvake, terorizirala celi narod. V slovenskih deželah je bilo zaprtih na tisoče možkih in žensk, starih in mladih, liberalnih in klerikalnih, kmetov, učiteljev, sodnikov, komisarjev in narodnih zastopnikov.

Srbija je še v novembru 1914 izjavila, da se bori za osvoboditev vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Iz Avstrije so utekli mnogi poznani zastopniki in politiki ter se najprej sestali v Rimu, kjer so osnovali Jugoslovanski Odbor ter podali izjavo, da niso Slovenci in Hrvati prijatelji Avstrije, temveč da žele osvobojenja izpod Avstrije. Pozvali so istotako vse one Slovence, Hrvate in Srbe, ki so bivali izven Avstrije, da organizirajo Jadransko Legijo prostovoljcev, medtem ko je mnogo prostovoljcev vstopilo v srbsko armado, med njimi tudi veliko Slovencev, od katerih so nekateri tudi padli.

V Avstriji so narodni slovenski in hrvatski voditelji vedeli za organiziranje Jug. Odbora in bili v zvezi z organizatorji. Vršili so se tudi tajni sestanki delegatov vseh slovenskih in hrvatskih narodnih strank (poleti 1915), na katerih je bil odobren program Odbora. Nekateri narodni prvaki, katerim se je pozneje posrečilo uteči iz Avstrije, kakor dr. Gregorin, dr. Trinajstić, M. Marjanović, so prejeli potrebne mandate, da delujejo v Odboru. Tudi poznejše, vse do danes, so se od časa do časa obnovile zveze med Odborom in narodnimi prvaki v domovini, medtem ko so posamezni rodoljubi in nekatere banke pošiljale tudi denar za politično akcijo v Evropi. Važno je to da ni niti eden narodno zavedni starokrajski list, niti eden govornik v Hrvatskem Saboru (ki se je tekom vojne sestal trikrat, medtem ko so vse druge skupščine razpuščene), niti z eno besedico obsodil delovanja Odbora.

Odbor se je sestal začetkom maja 1916 v Parizu, izdelal memorandum, ga predložil francoskemu ministrstvu, ruski in angleški vladi, prejel zelo ugodne odgovore in priznanja, in izdal javno proklamacijo na angleški narod in parlament. Organiziral je stalne urade v Londonu, v Ženevi (Svica), v Parizu in Petrogradu, pričel izdajati vsakih štirinajst dnij v angleškem in francoskem jeziku Buletin o jugoslovanskih vprašanjih in o pokretu, izdal je serijo šestih brošur o programu, zemljepisju, narodopisu, zgodovini in o kulturi Slovencev, Hrvatov in Srbov, izdal zemljepisne karte jugoslovanskega ozemlja podal neštevilno izjav, člankov in podatkov v vse večje evropske liste, v katerih je izšlo na stotine člankov o narodnem vprašanju, a poleg tega do sto razsah angleških in francoskih knjig in brošur, katere se bavijo z jugoslovanskim vprašanjem. Odbor je dalje obdržaval nebroj predavanj na Angleškem, Francoskem in v Rusiji, izdelal in predložil vladam zavezникov nekolико posebnih spomenic, zlasti eno o jadranskem vprašanju in drugo, obširno, o Slovencih: a priredil je številne narodne manifestacije v Parizu in Londonu. V Londonu je istotako priredil razstavo del slavnega jugoslovanskega kiparja Meštrovića, katera je zadivila ves svet in razširila jugoslovansko ime na vse strani. V Severni in Južno Ameriko je poslal svoje delegate, kjer je organiziran vojska jugoslovanskih prostovoljcev. S srbsko vlado in skupčino je bil Odbor v tesni zvezi in deloval z njima v največjem edinstvu. Koncem leta 1916 je izdal proglas na vse Jugoslovane iz Avstrije, ki so v svobodi, da se pridružijo armadi prostovoljcev, a povodom kronanja novega avstrijskega vladarja je izdal krepko proklamacijo v vseh angleških, francoskih in ruskih listih, v kateri obtožuje Avstrijo in uje verolomne vladarje, jim ne priznava pravice vladanja nad našim narodom in zahteva svobodo naroda.

Odbor je imel težko delo, ali uspel je, da je pridobil skoro celo javnost zavezniškov in njih diplomacijo za nas ideal svobode in jedinstva. Imel pa je vedno težak boj z italijanskim imperijalizmom, katerega je v vseh spisih, v vseh spomenicah in pri vsaki priliki pobijal, braneč naše slovenske in sploшno primorske kraje; s tem je dosegel, da je bilo dosedaj izdanih na Angleškem in Francoskem več kot deset knjig in na stotine člankov, v katerih Angleži in Francozi odločno pobijajo italijanske pretenzije. Da obstajajo v Parizu in v Londonu velika društva, katera so sestavljena iz najimenitnejših francoskih in angleških politikov in ki vodijo propagando v korist naši stvari, z namenom, delovati na Italijane, da ne zahtevajo nicesar, kar je našega. Srbija pa je v vsem popolnoma solidarna z Odborom v vprašanjih naših obal in morja.

V Ameriki se je pričel jugoslovanski pokret že za časa balkanskih vojn, nadaljeval pa se je takoj v začetku sedanje vojne. V Californiji so takoj prve dni vojne ustanovili vsi Jugoslovani skupno jugoslovansko organizacijo in zahtevali svobodo in jedinstvo za vse Slovence, Hrvate in Srbe. Narodni vodje so z vspehom obvestili avstrijske konzule da ne zbirajo in pošiljajo razervistov iz naših krajev v Avstrijo.

Marca meseca 1915 se je vršil prvi veliki Jugoslovanski Zbor v Chicagu, katerega je sklical odposlanec Jugoslovanskega Odbora dr. Potočnjak in na katerem zboru je 563 delegatov iz vseh krajev Zdr. držav proglasilo prekinjenje vsake zveze z Avstrijo in borbo za osvobojenje in ujedinjenje vseh Jugoslovanov v jedno državo. V istem času se je osnovala tudi Slovenska Liga, ki je v začetku krasno uspevala, pozneje pa vsled razlôra in nedinosti skoro popolnoma ustavila svoje delovanje.

Leta 1916 je dospel v Ameriko znameniti srbski propovednik dr. Nikolaj Velimirović, da pokaže narodu, kako deluje Srbija povsem za jugoslovanski program in za svobodo in jednakost, tako Slovencev in Hrvatov, kakor Srbov. Velimirović je držal več krasno uspelih shodov, na katerih je sprejel narod energične resolucije v prid borbe za svobodo. Pozneje se je vršil v Clevelandu shod vseh hrvatskih in srbskih sokolskih društev, na katerem je bila sprejeta resolucija v jugoslovanskem smislu.

Pozno jeseni 1915 je dospel v Ameriko drugi delegat Jug. Odbora, M. Marjanović; izdal je takoj proglas na narod, pričel izdajati informativno Jugoslovansko Biblijoteko, (12 knjig), prepotoval celo Ameriko in obdržaval nad 50 narodnih skupščin. Spomladi 1916 je bil na poziv Jug. Odbora skupno s predstavniki vseh velikih jugoslovanskih organizacij v Ameriki proglašen 31. april (dan smrti hrvatskega mučenika Zrinjskega) in srbski Vidov dan narodnega praznikom, ter je zbiranje za fond Jug. Odbora vrlo dobro uspelo.

Kot slovenski delegat Odbora je prišel v Ameriko leta 1916 dr. Niko Zupančič, ki je sklical mnogo shodov in izdal knjižico: "Slovenija vstani", trudeč se, da bolje organizira Slovence."

Jeseni 1916 je bila v Clevelandu osnovana Jugoslovanska Kancelarija, ki je vodila vse posle jugoslovanske propagande in ki se je sedaj preselila v Washington, D. C.

V dneh 29. in 30. novembra 1916 se je vršil v Pittsburghu, Pa. drugi Jugoslovanski Zbor, katerega se je udeležilo 614 delegatov iz vseh krajev Amerike, trije delegati, ki so dospeli iz Peru in Chile, iz Južne Amerike in kolonel srbske vojske Pribičević, in katerega Zboru so poslali navdušene pozdrave tudi Jug. Odbor, srbski minister Pašić v imenu vlade in srbski prestolonaslednik Aleksander. Na Zboru je bil osnovan Jug. Nar. Svet, katerega sestavljalo predstavniki velikih srbskih, hrvatskih in slovenskih organizacij, in temu Zboru izvrševalni odbor; urejena je bila financijalna osnova za podpiranje fondov Jug. Odbora, ki je prevzel nase vse stroške delovanja in propagande v Ameriki.

V Južni Ameriki, kjer bivajo izvanredno bogati in napredni Jugoslovani (Hrvati iz Dalmacije), se je vršilo mnogo shodov, januarja 1916 pa velika skupščina v Antafogasti. Jug. Nar. Odbrana, ki je organizirala vse kolonije v Južni Ameriki, predložila poslanikom zavezнikov spomenico, nabrala nad $200.000 za vojne raujence, ki daje vsak mesec 10.000 za Jug. Odbor in ki je nabrala nad $300.000 kot rezervo za politično akcijo ob sklepanju miru, pošilja številne prostovoljce v Evropo in je v vsakem oziru vzorna.

Odbor je deloval tudi na Novi Zelandiji in v Avstraliji, kjer se nahajajo jugoslovanske kolonije, ter organiziral tudi te male kolonije, ki so dale velike svote za raujence in Jug. Odbor in ki tudi pošiljajo prostovoljce v Evropo.

Ogromno je bilo delo, velike so bile težkoče, s katerimi se je imel Odbor boriti, toda izvanredni so pa tudi vspehi tega jugoslovenskega pokreta v dveh letih. Prej se ni za nas znalo, prej se ni popolnoma nic delovalo v svetu. Sedaj se deluje in sedaj se ve tudi za nas; sedaj nas ne bodo mogli več prodajati, niti nas držati v robstvu. Na nas je da se bolj delujemo in pomagamo onim, ki so nas predstavili svetu in so za nas borili brez naše podpore.

V naslednjih številkah Slovenskega Sveta bodemo natančneje razložili vse delovanje Jug. Odbora, ki se trudi, priboriti nam svobodo.

JUGOSLAVIJA NJEN ZNAČAJ, POMEN IN NAMEN

Narodnostovno ali etnografično pomenja Jugoslavija one dežele, v katerih prebivajo Jugoslovani, katere tvorijo Slovenci, Srbo-Hrvati in Bulgari. Jugoslavija v narodnostvenem smislu pomenja toraj slovenske dežele, trojedino kraljevino Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo, Srbijo z Macedonijo, Crno goro, Bolgarijo z Dobrudžo, Banat, Bačko in druge jugoslovanske dele Grške. Politična Jugoslavija pomenja obsegati vso zemljo, na kateri prebivajo Slovenci (to je Kranjsko, južno Štajersko, južno Koroško, Goriško, Trst in Istro ter ogrsko slovensko ozemlje); vso zemljo, na kateri prebivajo Srbo-Hrvati (Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Bosno-Hercegovino, Srbijo z Macedonijo in Crno goro ter Banat in Bačko). Ako hoče Italija za vedno obdržati beneško Slovenijo, to lahko stori, in sicer na ta način, da se izselijo benečki Slovenci v one kraje Slovenije, v katerih prebivajo sedaj Italijani, ti Italijani pa se naj izselijo v kraje beneške Slovenije.

Politična Jugoslavija izključuje Bolgare, ne morda zato, da jih ne mara temveč zaradi tega, ker Bolgari sami nočejo biti udeleženi v Jugoslaviji. Na ta način bo štela Jugoslavija kakih trinajst milijonov prebivalcev.

Jugoslovani v političnem smislu, to je Srbo-Hrvati in Slovenci, so po svojih težnjah, po svojem pokolenju, po krvi in jeziku ter — last but not least — na podlagi svoje zgodovine, medsebojnih simpatij, tid. enoten, nerazdeljiv narod. Ako hočete, moremo imeti v Jugoslaviji začasno dve narečji: srbo-hrvatsko in slovensko, nikakor pa ne dva naroda. Govorim samo o dveh narečjih (izven Bolgarije), to pa zaradi tega, ker ne more niti nas največji sovražnik reči, da ne govore Srbi in Hrvati eden in isti jezik, medtem ko je slovenščina samo jedna nakopravno narečje srbo-hrvaščine.

Imamo dvojno vrsto jezikoslovcev: dvorne in narodne, od katerih kosajo prvi, ali politični jezikoslovci narod na tolико skupin, kolikor narodov si želi vlada. Avstrijski jezikoslovci so razdelili Srbo-Hrvate na Srbe, Hrvate, Bosnake, itd., medtem ko so si izbrali slovenski jezikoslovci (vladni?) gorenjsko-bohinjsko narečje za podlago slovenskega pismenega jezika, namesto da bi šli na kranjsko-hrvatsko mejo po svoj "vzorec".

Za ilirske dobe je bilo bolje, kajti tedaj so pisali v skupnem jugoslovanskem jeziku. Pravi Slovenci bodo slavili Prešernov genij, tedaj skupno z Hesicem bodo obžalovali, da ni videl pryak slovenskega pesniška bodočnosti svojega rodu, niti posledice svojega časa.

Vsi Slovenci vemo, da ni med srbo-hrvatskim in slovenskim književnim "jezikom večje razlike, kakor med bohinjskim in ribniškim narečjem, in vendar se je dalo to premostiti, tako da Slovenci niso niti Ribničani, niti Bohinjci, temveč vsi skupaj Slovenci. Za ilirske dobe se je dalo premostiti srbo-hrvatsko in slovensko narečje, tako da smo bili tedaj vsi skupaj Iliri. Slično moremo sedaj — ako le hočemo — zbližati dve jugoslovanski narečji, srbo-hrvatsko in slovensko, dokler se obe narečji ne pretopiti v en jezik jugoslovanski. Iz lastne izkušnje vem, da more nas slovenski kmet popolnoma razumeti Hrvata ali Srba, ako ima le tri dni priliko občevati z njim. Kar more narod med seboj, more tudi književnik. Sicer pa imajo tudi Nemci svojo posebno literaturo v "plat-nemščini", Italijani v napolitanščini, Francozi v provensalščini, Angleži v škotskem in velškem narečju. Zakaj bi toraj tudi Jugoslovani ne imeli svoje literature v slovenščini?

V jugoslovanski politiki prošlih dnij moremo zaznavati dva pojava: eden je bil odkrite pobratimstvo med Slovenci in avstro-ogrskimi Jugoslovani in Hrvati, drugi pa tajno pobratimstvo med avstro-ogrskimi Jugoslovani in jugoslovanskimi Jugoslovani — Srbi.

Kedor je kolikaj zasledoval slovensko politiko, ve, da so bili politi ki kakor dr. Krek, Ivan Hribar, dr. Vodnik, dr. Šusteršič, dr. Tavčar in Šušteršič, za politično edinstvo s Hrvati, medtem ko je bila hrvatska sabora zopet za enotno akcijo z avstrijskimi Slovenci. Da se niso avstrijski Jugoslovani javno zavzemali za politično edinstvo s Slovenci in Srbo-Hrvatov, je bil vzrok v tem, ker niso smatrali vseh Slovencev in Srbo-Hrvatov, je bil vzrok v tem, ker niso smatrali vseh Slovencev in Srbo-Hrvatov za terorizma javno zagovarjali ideje neodvisne i vsed avstro-ogerskega terorizma javno zagovarjali ideje neodvisne in niso hoteli imeti Jugoslavije po avstro-ma-Jugoslavije, medtem ko niso hoteli imeti Jugoslavije po avstro-ma-žarskem vzorcu. Dokaz za to, da je to resnica, vidimo v onih državj

Poziv Slovencem!

Ameriška vlada je prekinila svoje diplomatične odnošaje z Nemčijo in vsak hip lahko izbruhnejo sovražnosti med obema državama. Avstrija je v tako tesni zvezi z Nemčijo, da ne bo mogla ostati v prijateljskih odnošajih z Ameriko. Tajnim detektivom Zdr. držav so že sedaj znani vsi nemški in avstro-ogrski rezervisti, ki prebivajo v Zdr. državah, in ako jim se niso, jim bodo v kratkem poznani tudi vsi ostali podaniki Nemčije in njemih zaveznic.

Rojaki! Ko pride do vojne, ki je neizogibna, kakšna bo Vaša usoda? Vzemite si za vzgled one, ki so zaprti v Kanadi, na Angleškem in drugod. Slovenska Liga Vas je klicala tekom cele vojne pod svoje okrilje. Rotili smo Vas pri ljubezni, katero morate imeti do svojih očetov, svojih otrok, pri ljubezni do naše domovine, da se nam pridružite v protestih proti nemško-madžarskim nasilstvom nad našim jugoslovanskim, in zlasti proti nasilstvom nad našim slovenskim narodom. Poznali smo nemško-madžarsko-turško brezobzirno krivico, in zato smo se javno pred vsem svetom postavili na stran pravice, na stran Slovanstva, in zavezniki in Amerika poznajo to naše stališče.

Da, nam so bile že od nekdaj poznane nemško-madžarske nesamnosti in krivice, toda Zdr. države so jih spoznale šele sedaj, ko se Nemci pokazali v pravi luči tudi pred pragom Amerike. In sedaj obsojajo Zdr. države skupno z nami Nemčijo in njene zaveznice.

Ko je predsednik Wilson pred nekaj tedni predlagal mir, je pripoznal v svoji poslanici vsem malim narodom, torej tudi nam, pravico do neodvisnosti. Izrazil se je tedaj, da se more ohraniti stalen mir le na podlagi narodnosti, to je, ako se bodo politične meje skladale z narodnostnimi. *"Vsem narodom svobodo"* in *"Vsi proti onemu, ki kvarjenje krši mir"*, to, so naglasila, katera zagovarja naš predsednik. Slov. Liga zahteva skupno s Hrvati in Srbi isto: Mi se strinjamo z našim predsednikom in naš predsednik se strinja z našimi upravičenimi zahtevami po svobodi, jednotni Jugoslaviji.

Rojaki člani Zveze, kvisko srce! Skoro pride čas hrestečinčno naših želja, čas, ko bode slovenski narod na svoji zemlji svoj gospod!

Vi pa rojaki, ki niste naši člani, stopite v Slov. Ligo, stopite na stran našega predsednika, na stran Zdr. držav in Jugoslavije, katerih skupno načelo je: *Svoboda vsem, bog onim, ki zatirajo druge! Obdovanjski uri Vas že zakrat kličem v slovenski tabor, v Slov. Ligo. Pomagajte svoji domovini do svobode, pomagajte pravici do zmage, ne hirajte samih sebe v nesreči! Kedor je z nami, je s predsednikom, kedor je s predsednikom, je s Zdr. državami. Živela pravica! Živela naša nova domovina Amerika! Živela naša svobodna Jugoslavija!*

MATEJ KEBE,
predsednik Slov. Ligo.

JUGOSLOVANSKA KANCELARIJA

Jugoslovanska Kancelarija je bila ustanovljena leta 1916 v Clevelandu, Ohio, kot urad odposlanstva Jug. Odbora v Londonu. Na seji dne 23. februarja t. l. v Washingtonu, D. C., je sklenil izvrševalni odbor Jug. Nar. Sveta, ki je bil upostavljen na 11. jugo zborovanju v Pittsburghu, Pa., v spoznanju z odposlanstvom Jug. Odbora v Londonu, da ustanovi Kancelarijo v Washington, kjer je tudi odprlo svoj urad 15. marca. Urad se nahaja v središči mesta in njega naslov je: 932 Southern Building, Washington, D. C.

Jugoslovanska Kancelarija si je vzela za nalogo da izvršuje zaključke izvrševalnega odbora Jug. Nar. Sveta v Zdr. državah, da stoji v zvezo z zunanjimi in ameriškimi političnimi krogi, obveščajoči jih o razmerah in težnjah našega naroda in posreduje pri njih v osčito vseh Jugoslovanov, ki so lojalni tej deželi, in da konečno obvesti naše časopise in nas narod v Ameriki, kakor tudi naše narodne prvake v Evropi o vsem, kar je važnega za nje.

Iz navedenega je razvidno, kako velik je delokrog Jug. Kancelarije. Delo Kancelarije se je ogromno razmnožilo, zlasti v zadnjem času, ko so se začeli rojaki obračati na njo za pojasnila in posredovanja v raznih zadevah. Vse to kaže, da je bila taka Kancelarija zelo potrebna tudi za naše rojake, ki so je že začeli priznavati. Opozarjamo vse one, ki potrebujejo kakega pojasnila, da se obrnejo z zaupanjem na prej navedeni naslov.

PRISPEVKI ZA JUGOSLOVANSKI ODBOR

*Vsi prispevki, ki se pošiljajo za narodni sklad Jug. Odbora v Londonu, se naj blagovolijo od sedaj naprej pošiljati samo na naslov: Jugoslovanska Kancelarija, 932 Southern Building, Washington, D. C. Ker pokriva Jug. Odbor iz svojih fondov tudi vse troške tudi Kancelarije in sploh vsega narodno-propagandističnega delovanja Jug. Kancelarije, ki ker postajajo v sedanjem zelo resnem času, ko bodo vstopile tudi Zdr. države v vojno, nalogo Odbora. Narod. Sveta in Kancelarije vedno večnejše in večje, bodisi z ozirom na zastopanje naroda iz Avstro-Ogrske, bodisi z ozirom na zainteresiranje Amerike za svar svobode in jedinstva našega naroda v stari domovini, upeljemo na vse one rojake, ki čutijo narodno, da izvrujejo majhne prispevke za ta fond Jug. Odbora in da se pobrinejo, najti kolikor, največ mogoče stalnih mesečnih prispevateljev. Vsi oni, katerim so večje

NAŠI V RUSIJI

Avstrijska vlada se je v svojih proglasih na podanike ponovno sklicevala na to, da so se vsi njeni narodi enodušno združili, da branijo habsburško dinastijo pred zunanjim sovražnikom, v prvi vrsti proti Srbiji in Rusiji. Dasi je vladala prej med posameznimi narodi in narodnimi skupinami neizdolovnost, so se vendar kot en mož zbrali, ko jih je klicala domovina pod orožje. Iz tega sledi, kako so udani avstrijski narodi habsburski dinastiji in Avstriji.

S takimi in enakimi frazami je slepila Avstrija svoje narode, da jih je vzpodbujala za boj proti lastnim bratom. *Toh fraz so se običajno posluževali tudi njeni zvesti hlapci tu v Ameriki,* da so slepili rojake in ovirali delovanje v prid jugoslovanskega gibanja.

Na prvi pogled se zdi, da je to tudi resnica. Pomisliti pa je treba, da je čakala vsakega, kedor bi se le z besedico uprl kakšnemu ukazu, ostra kazen, zapor ali celo vešala. Narode, zlasti slovanske so v senci bajonetov, pod zagrožitvijo visiče tirali v bratomorni boj, v človeško klavnico. Smrt jih je čakala doma in v vojni, in tako so šli neradovoljno pod orožje.

Kaba je ona zvesta udanost slovanskih narodov napram Avstriji, se najbolje razvidi iz dejstva, da se je v Rusiji osnovala armadaa prostovoljcev, ki se je hrabro vojskovala v Dobrudži proti osrednjim vlastem. *Že takoj v začetku vojne je utekla mnogo avstrijskih vojakov k Srbom,* s katerimi so se borili proti Avstrijcem. Pozneje *so celi češki polki prestopili k Rusom* ali se jim brez boja udali ter obrnili potem orožje proti svojim zatiratljem. S tem so pokazali, da se zavedajo svojega slovanskega pokoljenja, da se nočejo boriti proti svojim lastnim bratom in podpirati svoje dosedanje tlačitelje, temveč da velja njih boj za brambo in osvoboditev domovine.

Pa ne samo Čehi so delali tako, temveč tudi jugoslovanski narodi. Mnogi Slovenci in Hrvati so zapustili avstrijsko armado in prestopili v srbsko ali rusko. Drugi zopet so se dali prostovoljno ujeti in odpeljati v Rusijo kot ujetniki. *Med temi slovenskimi in hrvatskimi ujetniki se je začela počasi buditi slovanska zavest in priglasili so se za vojsko proti mačehi Avstriji.* Iz ujetnikov jugoslovanskih narodov, katerih se je polagoma *nabralo do 50.000, se je formirala prva armada prostovoljcev,* ki se je pod vodstvom višjih srbskih častnikov borila za obrambo naše nove domovine.

Narodna zavest se med Slovani vedno bolj širi. Dovolj naj bo, ako omenimo, da je *narastla armada prostovoljcev, ki se zbira v Odesi v Rusiji, po zadnjih vesteh blizo do stotisoč mož,* ki so vsi pripravljeni, udariti na skupne sovražnike Slovanstva. Ne samo, da niso hoteli braniti Avstrije v krivičnem boju, katerega je sama izzvala in zakrivila tako svetovni požar, temveč so celo vsak trenutek voljni, oditi v boj proti njej sami ter podpirati tako stremljenja slovanskih narodov po osvoboditvi izpod tujega jarma. *Ta armada jugoslovanskih prostovoljcev je pripravljena, da vnide v jugoslovansko ozemlje in ga brani tudi proti drugim grabežljivcem, katerim se čede sline po naših lepih krajih.*

To je toraj ona složnost in verna, udana zvestoba slovanskih avstrijskih narodov za brambo njih "presvitlih" vladarjev. Ne samo odločnejši rojaki, temveč tudi pripro sti vojaki so siti krutega avstrijskega bича ter so odločeni, bojevati se do zadnje kaplje krvi za uresničenje svobode svojega naroda. Da, to je ona složnost, to je ona zvestoba slovanskih plemen do svojega naroda, za katerega so že tokrat izvojevali zmage proti zunanjim, grabežljivim sovražnikom in za katerega bodo tudi sedaj obrnili orožje proti najhujšemu svojemu sovražniku, okrutni Avstriji, da pribore svojemu narodu končno, popolno svobodo. To je ona prisrčna vez, ki veže vse slovanske narode v boju proti skupnim sovražnikom, to je ona vez, ki jih spaja tudi v sedanjem svetovnem klanju, iz katerega bode izšlo Slovanstvo zmagoslavno, v katerem se bo odločila tudi naša usoda.

Sedaj naj pridejo oni naši protivniki, ki nam pravijo, da se je porodilo jugoslovansko gibanje v par domišljavih glavah, ki nimajo družega dela, kakor da begajo naroda in izmamljajo iz njega težko prisluženi denar. *Ta armada prostovoljcev v Odesi nam je živa priča, da je ves narod, ki more svobodno izražati svoje misli in dati duška svojemu prepričanju in hrepenenju po svobodi, da tii v vseh svoih jugoslovanskih plemen želja po osvoboditvi izpod avstrijskega jarma, da je narod pripravljen tudi s svojo srčno krvjo priboriti si zlato svobodo.*

Sedaj naj pridejo oni, ki pravijo, da je jugoslovansko gibanje omejeno na žeđe neznaten del naroda. Da, ako bi se ozirali samo na gibanje med ameriškimi Slovenci, bi skoraj morali priznati da je temu tako, kajti po zaslugi nekaterih narodnih "voditeljev" se je moralo tako lepo započeto gibanje kmalu ustaviti. Med tolikimi slovenskimi listi smo dobili komaj enega, da se je upal odprto zagovarjati koristi naroda in idejo združenja Jugoslovanov, medtem ko so bili ostali nasprotni temu gibanju in ga na vse načine ovirali, ali pa so ostali indiferentni in popolnoma nevtralni, ne brigaje se, kakšna bo bodočnost naroda, od katerega se oni žive.

Poglejmo pa v Odeso, v središče Jugoslovanov v Rusiji. V tuji deželi, brez vseh sredstev so *začeli izdajati že pred enim letom samostojen list,* ki je popolnoma posvečen propagiranju jugoslovanske ideje. Pisan je v slovenščini in srbo-hrvaščini, v latinici in cirilici, namenjen slovenskim in hrvatskim ujetnikom v Rusiji. Ti požrtvovalni rodoljubi v Rusiji bi nam morali biti vzgled, ki bi nas vzpodbudil v našem delovanju in požrtvovalnosti v boju za dosego svobode. Rojaki, spominjajte se da nismo osamljeni, da stoji temvec za nami armada, ki je pripravljena boriti se za uresničenje naših ciljev. Spominjajte se, da je cvet naroda pripravljen, žrtvovati svojo srčno kri, da zadobi naš narod svobodo in samostojnost. Spominjajte se, da je ves narod, kateremu ne pretii avstrijski birič, ako krene besedico za svojo korist, izrazil željo po združenju s Hrvati in Srbi. Vse to naj nas vzpodbudi, da se bodemo tudi mi konečno zdramili in pokazali z neznatnimi prispevki, da smo tudi mi pripravljeni, žrtvovati vsaj nekoliko za lastno svobodo, katera nam bode zasijala v svobodni Jugoslaviji.

Da poraženo rojakom, kako se deluje v Rusiji med Jugoslovani za razširjanje jugoslovanskega gibanja, za združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov, prinašamo v naslednjem en članek in eno pesem iz Slovenskega Juga, ki izhaja v Odesi. Tudi v naslednjih številkah bodemo prinašali iz tega lista članke, ki naj vzpodbude naše rojake za skupno akcijo s Hrvati in Srbi za priboritev svobodne naše nove domovine.

NAPREJ ZASTAVA SLAVE!

"Največ sveta otrokom sliši Slave".

Te besede nesmrtnega Prešerna dobivajo od dne do dne globokejšo vsebino. Ves kulturni svet je zgrabil za orožje, napel vse svoje sile, da se za vedno otrese nemškega nasilja. Nemška oholost je že na poti v svoje meje. Sreča zapuška orožje cesarja Vilhelma, orožje, ki se je vec kot pol stoletja brusilo za to velikansko borbo narodov.

Lani so rešili Germani Avstrijo, letos pa sami željno gledajo, je bi dobili okrepljenja. Bolj kot kedaj stoje zavezniki čvrsto, rame ob rami in uspeh jim je siguren. Medtem, ko centralne države od dne do dne bolj slabe, rastejo sile protigermanske koalicije.

Neusmiljeno udriha šiba božja po plečah grešne Avstrije in kmalu se bo dovršila nad njo kazen božja pravo kruto, kakor je bilo črnto njeno hudodelstvo. Država, ki se s svojo pretežno večino slovanskega prebivalstva bori proti Slovanstvu ter se v to svrho veže z Nemčijo največjo sovražnico Slovanstva in s Turčijo neprijateljico kulture in krščanstva, z onio Turčijo, največjo neprijateljico, ki je ima vsako naše dete v spominu, da je posiljala nad nas svoje tolpe, ki so klale naše dede, onečaščale naše dekleta, požigale naše vasi in sela, naše cerkve in naše domove, pustošile naše cvetoče pokrajine, taka država, bratje, ne zsluži druge usode, kakor da se razruši. In Avstrija bo razrušena.

Kaznovana bo blazna nadutost zavojevati ves svet in polna zmaga bo kronala napor in žrtve zaveznikov. Nemško nasilstvo bo zlomljeno za vse večne čase in zasužnjeni narodi vstanejo, da se ozrejo po svojih poljanah ter nadomestijo, kar so zamudili v dolgih letih tlačanstva in robstva. Surova germanska domišljavost se bo vtopila v sami sebi in globoka slovanska duša bo pokazala novo sinet svetovni kulturi.

Na jugu razvalin Avstrije vzraste novo carstvo bratstva in svobode; tudi našemu narodu bo napočila lepša doba: odpira se nam kraljevstvo, katerega podaniki:

"Si prosti vol'jo vero in postave".

Venčane s slavo bodo vkorakale naše junaške čete v Beograd, Zagreb in Ljubljano, noseč svobodo na svojih praporih. Na Ljubljanskem gradu bo vihrala trobojnica osvobodiljne vojske in navdušeno bodo pozdravljali povsod, kjer se govori slovenska beseda, junake-osvoboditelje.

Vprašam vas bratje, kje bodete vi takrat?

Ali bodete z nami vred zmagonosno vkorakali v Ljubljano pred spomenik Valentina Vodnika, ali hočete biti med onimi, ki jih bo Rusija vračala kraljestvu Jugoslaviji — kot zapuščeno pokojne Avstrije?

Če ste res Slovenci, ste s težko muko palili pod komando švabskih oficirjev svoje puške na brata in vasa srca so bila polna jeze in britkosti ob'igled takemu nasilstvu. Če ste res Slovenci, ste se oddaljili, ko se je skrila za vami avstrijska meja. Če ste pravi Slovenci, ne bodete mnogo pomišljali, ko vam je dana tako lepa prilika, da vržete raz sebe poniževalno obleko landsknehta ter postanete svobodni vojaki armade, ki bo zastopala in čistila naše najsvetejše zahteve: narodno svobodo. Komu bodete ostali zvesti: onemu, ki vas je zatiral, ali svojemu narodu, ki bi vas ljubil, in z zaupanjem računa na vas v tem težkem času? Tu je kamen — mejnik, na katerem se spozna zlato domoljublja.

Usodo narodov in držav za dolgo, dolgo dobo let bo odločila ta velikanska borba. Slovenskemu narodu pa, ki je najmanjši, bo sojeno: biti ali ne biti. Ni se bilo odločilnejših časih, kakor sedaj. Pravi Slovenec se bo zavedel svoje dolžnosti. Nismo razumevali slovenske hlinne samo na veselicah in narodnih slavnostih; njeni akordi niso bili še nikoli tako silni, kot danes, v tem velikem trenotku zgodovine Slovanstva.

Jamstva hočejo nekateri. Kralj Herod je poklonil na krožniku krasotici Salomi glavo Janeza Krstnika; mi onim, ki zahtevajo garancij, ne moremo pokloniti — glave Vilhelma.

Ali vam niso zadostna garancija oni tisoči Jugoslovanov, ki so sledili pravemu klicu po združenju?

Ali mislite, da je naše življenje manj vredno, kot vaše? Ali more biti razvoj vojnih dejstev ugodnejši za nas kakor je sedaj?

Mar nismo mi potomci Črtomirjevih junakov?

Ne zapusti nobeden ga v ti sili,
Molče orožje svoje vsak si zvame,
Strašljivca v celem ni imel števili.

NEPOZNANI MUČENIKI

Zagovorniki svobode Jugoslavije so se v svoboden propagandi poslževali tudi krivic, zapostavljanja, tlačenja in zatiranja, kar vse smo morali prestajati pod kruto avstrijsko vlado. Mnogi zapeljanci, predvsem pa nasprotniki jugoslovanskih plemen in poveličevalci Avstrije so pobijali te trditve z enostavno besedico: laž; veliko je že bilo, ako so v svojem zagovarjanju Avstrije izjavljali, da se gode slične krivice tudi pri drugih narodih. Povzdigovali si bodo se Avstrijo, češ da je najboljša mati svojim narodom, zlasti slovanskim plemenom, katerih bodočnost je združena z njo.

Kako dobra mati nam je Avstrija in kako skrbi za slovanska plemena, se je pokazalo zlasti v sedanji svetovni vojni. Mnogim rojakom so namignili njih svojci v privatnih pismih, katera so odšla roki cenzorja, kake strahote vladajo v naši stari domovini.

Takoj v začetku izbruha vojne se je pisalo po časopisju, koliko odličnih mož v naši domovini je dala avstrijska vlada zapreti, kjer zdihujejo še danes, ali pa jih enostavno obsodila na smrt, in to samo zaradi tega, ker so se zavzemali za koristi svojega lastnega naroda, ker niso hoteli postati njega izdajice. Tako krivično postopanje ni odšlo niti onim, o katerih je bila avstrijska vlada do tedaj popolnoma prepričana, da so njeni najvernejši sluge, to je, klerikalnini voditeljem, poslancem in drugim odličnim osebam.

Da stremi avstrijska vlada za tem, da uniči slovanska plemena, lahko spozna vsakdo iz dejstev, ki so postala očita. Mnogokrat je bilo težko verovati celo onim, ki poznajo avstrijsko zgodovino, da se morejo dogajati taka zlodejstva še v dvajsetem stoletju v krščanski državi. Vse to pa je le neznaten del onih grozovitosti, katere so se v resnici dogajale, ki pa so ostale prikrite širšemu svetu, ker niso smeli časopisi pisati o njih. Oni pa, ki zna pravilno tolmačiti dnevna vojna poročila, lahko spozna, da je država "Njegovega Apostolskega Veličanstva" zmožna tudi takih nasiljstev ne samo napram njenim dozdevnim sovražnikom, temveč tudi napram lastnim narodom.

Avstrija, kakor tudi Nemčija, ste poklicali pod orožje vse, ki so bili kolikokaj sposobni za vojno službo. Ali čudno! V najkrvavejšem klanju, v prednjih vrstah, ki so najbolj izpostavljene smrtonosnim kroglam, **nahajamo vedno slovanske polke,** ki so morali pobirati takorekoč kostanj iz žrjavice za Nemce in Madžare. Pobrali so svet naroda, krepke mladeniče in može, in jih poslali v prve vrste da ubijajo njih lastne brate. Njihovi svojci doma pa morajo stradati in umirati gladu, ker jim je vlada pobrala vsa sredstva in živila, češ, da so potrebna za prehranu armade. Naravno je, da je tako krivično, enostransko postopanje od strani vlade združilo tlačene narode in rodilo v njih odpor, toda to pa je bil povod vladi za nove progone. **Pri teh poročnih progonih ni priznanesla ni eni veri, ni eni naši pokrajini,** kajti vrše se tako na Štajerskem, kakor na Kosovem, tako se postopa s Slovenci, Banačani, Dalmatinci, Hrvati in Srbi, edino s to razliko, da pade na sledinje ves bes avstro-madžarske soldateske in policajskega špijonskega sistema.

To so dejstva, katera so postala očita, to so poznana mučeništva in krivice, katere morajo prenašati avstrijski slovanski narodi. Kolike pa je mučenikov, koliko je trpljenja in žrtev, o katerih ni svetu nič časar znanega, ki so nenadoma izginile. Koliko je zlodejstev, katera ostala svetu prikrita, ker se ni zazvedelo o njih preko meje dvojne monarhije.

O teh, svetu neposnanih mučenikih, a za nas svetih žrtvah govori knjiga **Nepoznani Mučeniki** (Ceux dont on ignore la martyre) katero je spisal švicarski podanik, dr. Viktor Kuhne, vnet zagovornik svobode in pravice, in ki je nedavno tega izšla v Ženevi v Švici. V svoji knjigi se bavi dr. Kuhne z zločini avstro-ogrske uprave, katere je izvršila na lastnih narodih in za katere je dobil podatke v avstro-ogrskih in nemških listih, ki so odšli cenzuri. Ako pa je to časopisje donesło že stvari, nad katerimi se ledeni človeku kri v žilah, si moramo misliti, kakšne stvari so se godile in se še vedno dogajajo, o katerih ne sme poročati časopisje.

Dr. Kuhne je služil nekaj časa kot zdravnik v nekem sanitetnem oddelku srbske vojske. Tu se je na lastne oči prepričal, da so se Avstrijci posluževali pri prvem upadu v Srbijo eksplozivnih in dum-dum krogel, ko je šelel mlado in staro, kije odšlo pokolju, in ranjene vojake. To so mu potrdili tudi mnogi avstrijski ujetniki sami, tako da je brezdvomno dokazano, da se je avstrijska vojska onečastila s svojim barbarskim vojevanjem.

"Neposnani mučeniki (oni, za katerih mučeništvo se ne ve) tako pravi pisatelj v svojem predgovoru — **so Jugoslovani,** narod ki ima svoj jezik, svojo zgodovino, svojo umetnost, svojo civilizacijo in narodne tradicije, katerenu pa ni bila dosedaj priznana neodvisnost in avtonomija; to je narod, ki je v srcu Evrope, se sedaj tlačen in zatiran od svojih gospodarjev. Ti Slovenci, ti Hrvati in Srbi, ki tvorijo v celoti etnografski **"jugoslovanski narod", polni moči in življenjske energije,** streme po popolnem osvobojenju in združenju v politično neodvisno enoto. Balkanske vojne so že osvobodile del Jugoslovanov, to je oni, ki živi v stari Srbiji in Macedoniji, nadejam se pa, da bo bodoči mir osvobodil večji del Jugoslovanov tudi izpod avstro-madžarskega suženjstva.

Tega zatiranega dela Jugoslovanov mučeništvo bom odkril, ki je dasi manj poznano, vendar istotako tragično in vredno zanimanja."

Pregledno in jasno, z dokazi, katere mu je nudil svoračnik sam in njegovo časopisje, in poln ljubezni do zatiranih narodov je objavil dr. Kuhne neposnano mučeništvo teh jugoslovanskih junakov. Vsa njihova krivda obstoja v tem, da so ljubili svoj narod in želeli, da bi mogel kedaj sam odločevati o svoji usodi. S tem je **pokazala avstrijska uprava, da stremi uničiti slovanski živelj, kar so i Nemci sami že prej priznali.** Nek nemški kongres je sprejel, tako je izjavil nek obtoženi dijak v banjaluškem procesu, resolucijo, da je treba izbrisati češki narod z zemeljske površine v ime **kulture,** nemški filozof Haeckel pa je propovedoval nacijonalizem, po katerem je treba **uničiti Slovane na Balkanu.** To je moralo roditi narodni odpor: še več: združiti je moralo vsa jugoslovanska plemena v eno celoto, da pokažejo celemu svetu, da obstoji jugoslovanska kultura in da niso Jugoslovani nasprotniki civilizacije. **To je tudi en razlog več za združenje Jugoslovanov, Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno celoto.**

Pisatelj razkrinkuje dalje avstrijsko težnjo, opravičiti sebe pred svetom, da ni ona zakrivila sedanjega svetovnega prelivanja krvi, in zvaliti s pomočjo razuih veleizdajniških procesov vso krivdo na Srbijo. S procesom v Banjaluki je hotela obsoditi Srbijo in srbski narod, toda obsodila je samo sebe. 16 Srbov je bilo obsojenih na vešala, 82 pa na skupni zapor 858 let, ali vsem tem nevidnim žrtvam se ni moglo niti najmanje dokazati, da so se v resnici pregrešili, česar so jih dolžili krivični sodniki, kljub temu, da so se na vse načine trudili, da bi z mučevanjem izvlekli iz njih priznanje. Vsi ti so žrtve dunajskih in budimpeštanskih krogov, kakor je priznal celo madžarski sodišča sam, ko je rekel: "Tak način postopanja (mučenje jetnikov) ni je ukazano od strani vlade, katere naredbe so mi bolj svete od zakona samega." Obsojeni so bili zato, ker **"se šteje v Avstriji in Nemčiji za veleizdajo to, kar smatramo mi za čast in pravico",** kakor se je izrazil Gustav Hervé, eden najboljših francoških publicistov.

Vse te nepoznane tisočere žrtve pa nimajo izven državnih mej nikenega zagovornika, ni enega slavitelja, da bi pokazal svetu njih prikrito mučeništvo, medtem ko pa razglašujejo na primer Italijani z velikim krikom smrt Cesare Battistia in drugih mučenikov irredentizma. Kot prijatelj svobode, kot nepristranski presojevalec, ki nima proti Avstriji kot taki nič časar, ker je vsa zlodejstva zakrivala edino le vlada, si je vzel dr. Kuhne nalogo, razjasniti svetu mučeništva in krivice, ki se gode slovanskim avstrijskim narodom. Za Šviearje, potomce Tella in Rousseau-a je **borba Jugoslovanov po osvoboditvi in samostojnosti slaven in plemeniti čin, ki izzivlja njih spostovanje in čudenje. Oni čutijo z brati teh mučenikov za svobodo in naša svota stvar je tudi njihova in naša želja** po uresničenju naših teženj jih spominja na borbe njih očetov proti Habsburgovcem.

Avstro-Ogrska je izgubila pravico do obstanka, in v ime pravičnosti in človekoljubja je treba, da se da neodvisnost nardom, ki jo sestavljajo. Vsak narod bo potem razpolagal s svojo lastno usodo in se svobodno razvijal. Svoboda vesti, svoboda govora in tiska, svoboda mišljenja, jednakost in pravica bodo spoštovane v krogu teh velikih družin enega in istega plemena. V jugoslovanski zemlji se bodo smeli čutiti in nazivati ljudje brate. Združiti eno jugoslovansko pleme, osvoboditi ga izpod tujega jarma, to veliko nalogo si je zadala mučeniška Srbija, in to nalogo postavlja više, kakor vsa druga vprašanja. Vsled tega uživa simpatije vsega sveta, vseh svobodnih narodov, ki ji hočejo pomagati, da doseže plemeniti cilj.

"Naša knjiga bo dosegla svoj cilj, ako bode opozorila svet na to tlačeno stanje Jugoslovanov in ako bo zbudila simpatije za ta mučeniški narod za svobodo. Dal Bog da bi mu donesel konečni mir popolno uresničenje njegovih stoletnih želja. To željo gojimo tudi mi!"

S to gorko in plemenito željo zaključuje pisatelj svojo knjigo, s katero si je pridobil hvaležnost celega našega naroda in v kateri je dokazal vso nepravičnost in nesmiselnost nadaljnjega obstoja krvave avstro-ogrske monarhije.

KVIŠKU SRCA

Na prvi strani Slovenskega Sveta smo na kratko začrtali program, za katerega uresničitev bomo zastavili vse svoje moči. Velika in težka je naša naloga, toda prepričani smo, da jo bodemo s pomočjo rodoljubnih rojakov tudi gotovo izpeljali. **Zanašamo se na slovensko zavest,** ki ti v njih srcih, da nam bodo šli na roke in s pridno agitacijo pomagali, da se useje sveme ideje jugoslovanskega gibanja v srca vseh rojakov, ki so danes morda še pod strupenim vplivom avstrijskih agentov in ki še vedno mirno gledajo, kako se brez njihovega sodelovanja razvijajo svetovni dogodki, ki naj prinesejo dosedaj zatiranim narodom svobodo.

Ko se je pričela agitacija za Slov Ligo, je bila večina naših rojakov silno navdušena za to idejo, koristiti in pomagati svojemu zatiranemu narodu. Mnogi so ostali tudi tedaj zakrknjeni ker so bili zapeljani po podkupljivih avstrijskih žandarjih, ki so se na sve načine trudili, da obdrže slovenski narod v avstrijski sužnosti, in ki se toliko bolj trudijo, ker jim je že voda v grlo. Ne bilo pa bi se jim niti v toliko posrečilo, da ni nastal v Slov. Ligi razpor, ki je skoro popolnoma zaustavil celo gibanje.

Veličastno zborovanje v Chicagu v dneh 9. in 10 marca 1915. katerega se je udeležilo veliko število delegatov od vseh stranij Zdr. držav, je pokazalo, da je narod razvdušen za tako propagando, ker uvideva njegovo potrebo. Kljub nepristanemu nasprotovanju in oviranju nekaternikov se je vendar Sl. Liga, ki se je istočasno ustanovila, v zelo kratkem času razširila in lepo napredovala. Pod svoje krilje je zbrala število rodoljubnih rojakov, ki so izrazili s tem željo, boriti se za boljšo bodočnost naroda. Ustanavljale so se podružnice in prirejali shodi v zvezi s Hrvati in Srbi, kar jih je tem bolj zbližalo med seboj in utrdilo njih medsebojne vezi. Pričakovati je bilo, da bo na ta način mogoče zainteresirati vse sloje našega naroda in ga prepričati o potrebi združenja Slovencev, Hrvatov in Srbov, na kateri podlagi naj se delino pričakovati svobode. Nasprotnikov se sicer tudi sedaj ni manjkalo, ali vendar je izdivljevanje lepo napredovalo.

Žal, da se je moral le prehitro pojaviti v notranji upravi Sl. Lige razdor, ki je prepečil vsako nadaljnje delovanje. Temu je izvrok delno nepopolen program pravila Sl. Lige, deloma pa osebne razprtije med voditelji in nedobojna ljubosumnost. Ta ugodni trenotek so porabili nasprotniki, da so začeli z novo močjo delovati proti zjedinjenju Slovencev in proti celemu gibanju sploh. Pobijali so jugoslovansko gibanje, svarili rojake da naj ne pristopajo v Ligo in jih strašili z avstrijskimi jetnišnicami, in celo prejšnji največji zagovorniki jugoslovanskega gibanja so postali njegovi najtrdnejši nasprotniki.

Nič čudnega ni tedaj, da se je vsled takega razcepljenja in nasprotovanja ustavilo vse delovanje, kajti utihnili so celo oni, ki so bili v svojih srcih še vedno trdni ideji in bili tudi pripravljeni, delovati za njeno uresničenje, **kar so našli za odmev svojega stremljenja mesta v slovenskem časopisu, ki bi moralo v prvi vrsti delovati na to, da se narod združi.** Vsled tega so postali tudi oni malodušni, ne upajoč, da bi se mogel kedaj uresničiti želja pretečne večine naroda, ako se njega voditelji prerekajo med seboj.

Slovenski Svet se bode vedno prizadeval, da navdušuje rojake v novemu delovanju, da obudi akcijo za osvoboditev naroda tudi med Slovenci v novemu življenju in dviguje za združitev Slovencev v enotno Sl. Zvezo. Podvzeti so se hotelo, da se Sl. Liga popolnoma organizira in da se jej da širša podlaga. S tem bo odpravljena ena glavnih zaprek, ki je dosedaj ovirala napredek jugoslovanskega gibanja med Slovenci.

Ne mislite, da so naše težnje utopije, izrodek bolne domišljavosti, temveč bodite prepričani, **da se naš žajo naša stremljenja uresničenja.** Treba je pa, da se tudi ameriški Slovenci jasno in pred celim svetom izrazimo, da želimo svobodo, da se hočemo tudi zanjo boriti. Kdor se ne bori za svobodo, je vreden. Bliža se nam dan preizkušnje, vstajenja, dan svobode, toda pokazati pa tudi moramo, da smo jo vredni. Vsled tega opozarjamo rojake na poziv predsednika Slov. Ligc, Rev. Kebeja, da se prikažejo našemu gibanju, da se sedaj, ko je že najskrajnejši čas pripravljeni armadi, ki se bori za uresničenje naših ciljev.

Najboljše sredstvo za agitacijo in razširjevanje jugoslovanskega gibanja med rojaki pa bode Slovenski Svet, pisan v pravem duhu in vedno delno. **Ne z blatenjem, grdenjem, sumničenjem in napadajem nasprotnikov, se mani pa z nasmeljenimi grožnjami hočemo doseči svoj namen, temveč bodemo skušali z jasnimi dokazi in razlogi podpreti svoje trditve, da leži edina rešitev v združenju vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov.**